

DASTURLASHTIRILGAN VA ALGORITMIK O'QITISH

Axmedova N.M.

QDPI katta o'qituvchisi

Ismoilova Mushtariy

Boshlang'ich ta'lim 202-guruh talabasi

Dasturlashtirilgan ta'lim - bu o'quv qurilmasi (o'quv mashinasi yoki dasturlashtirilgan darslik) orqali amalga oshiriladigan dasturlashtirilgan material bilan o'rganish. Bu bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirish jarayonini boshqarishni optimallashtirish masalasini hal qiladi.

Dasturlashtirilgan ta'limning paydo bo'lishi B.F. Skinner ning nomi bilan bog'liq. U 1954 yilda o'qituvchilar jamoasini ushbu jarayonni boshqarish orqali o'qitish samaradorligini oshirishga chaqirgan edi.

Dasturlashda boshqaruv toifasi markaziy hisoblanadi. O'rganish aniq boshqariladigan jarayon sifatida amalga oshiriladi, chunki o'rganilayotgan material kichik, oson hazm bo'ladigan bo'laklarga bo'linadi. Ular talabaga assimilyatsiya qilish uchun doimiy ravishda taqdim etiladi. Materialning har bir qismini o'rganib chiqqandan so'ng, assimilyatsiya darajasini tekshirish kerak. Agar u o'zlashtirilsa, ular keyingisiga o'tishadi. Bu o'rganishning "qadamlari": taqdimot, assimilyatsiya, tekshirish.

Dasturlashtirilgan ta'limning tuzilishi quyidagicha:

O'qituvchi (darslik, kompyuter)	O'quvchi
Materialning birinchi dozasini etkazib di	Axborotni qabul qiladi
Materialning birinchi dozasini va uni day ishlashni tushuntiradi	Birinchi dozani assimilyatsiya qilish icha operatsiyalarni bajaradi
Nazorat savollarini beradi	Savollarga javob beradi
Agar javob to'g'ri bo'lsa, materialning nchi dozasini taqdim eting. Agar yo'q bo'lsa - ni tushuntiradi, birinchi doz bilan ishlashga adi	Materialning keyingi dozasiga o'tadi. Agar b noto'g'ri bo'lsa, birinchi dozani o'rganishga adi

Dasturlashtirilgan o'qitish izchillik, qulaylik, tizimli va mustaqillikning didaktik printsiplariga asoslanadi. Ushbu tamoyillar dasturlashtirilgan ta'limning asosiy elementi bo'lgan o'quv dasturi davomida amalga oshiriladi. O'rgatuvchi dastur buyurtmalarining tartiblangan ketma-ketligini taqdim etadi. Dasturlar chiziqli, tarmoqlangan, aralashgan bo'ladi. Dasturlashning xronologik birinchi shakli asosida - chiziqli, - deydi B.F. Skinner, o'quvni rag'batlantirish va javob berish o'rtasidagi bog'liqlikni o'rnatish kabi xulq-atvori tushunchasi yotadi. O'quvchining ushbu mashg'ulot shaklidagi to'g'ri qadami mustahkamlanib, dasturning keyingi bosqichiga o'tish uchun signal bo'lib xizmat qiladi.

Tarmoqlangan dasturlash (N. Crowder) chiziqli dasturlashdan qadamning ko'pligi (va takrorlanishi) tanlovi bilan farq qiladi. Bu nafaqat xatosiz harakatga, balki o'qituvchining (va o'quvchining o'zi) xatoni keltirib chiqarishi mumkin bo'lgan sababni tushunishiga qaratilgan. Shunga ko'ra, tarmoqlangan dasturlash o'quvchining aqliy harakatini talab qiladi. To'g'ri javobni tasdiqlash - bu nafaqat ijobiy mustahkamlash, balki teskari aloqa hamdir.

(amal qilish qonuniga muvofiq). Tarmoqlangan dastur matnga berilgan savolga ko'plab javoblarni o'z ichiga olgan katta matn bo'lishi mumkin. "Ramka" doirasida berilgan batafsil

javoblar bu erda to'g'ri deb baholanadi yoki rad etiladi va har qanday holatda ham ular to'liq tortishuvlar bilan birga keladi. Agar javob noto'g'ri bo'lsa, talabadan asl matniga qaytishi, o'ylab topishi va boshqa yechim topishi so'raladi. Agar javob to'g'ri bo'lsa, unda javob matnida quyidagi savollar taklif etiladi va hokazo.

1970-yillarning boshlarida dasturlashtirilgan ta'lim L. N Landa asarlarida yangi sinchkovlik oldi. U Ushbu jarayonni algoritmlashtirishni taklif qilgan.

Algoritmik o'rganish bilan ta'lim algoritmlari mashg'ulot mazmunida ajralib turadi. Algoritmida, L.N. Land ga ko'ra, soddaligi tufayli hamma tushunadigan va bajaradigan elementar harakatlar (operatsiyalar) ketma-ketligini belgilaydigan qoida mavjud. Algoritm - bu harakatlar, ularning qaysi biri va qanday bajarilishi haqida ko'rsatmalar tizimi (retseptlar).

Shunday qilib, algoritmik jarayon - bu ob'ekt bilan harakatlar tizimi. Algoritmilar talabalar uchun assimilyatsiya mavzusi va yangi bilimlarni o'zlashtirish uchun qanday harakatlar va qanday ketma-ketlikda bajarilishi kerakligini ko'rsatadigan o'quv vositasi bo'lib xizmat qiladi. Algoritmilar o'rganish afzalliklaridan biri bu jarayonni rasmiylashtirish va uning modelini namoyish etish imkoniyatidir, chunki algoritmilar o'quv va o'qitish faoliyatining bosqichma-bosqich dasturidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. L.N. Landa. Algoritmizatsiya v obuchenii, M. "Prosvetshenie" 1966
2. B.F. Skinner. Bixeviorizm, <https://soznanie.club/book/biheviorizm-b-f-skinner-b-f-skinner-sobranie-proizvedeni>
3. Rakhmankulova, N. K. (2022). METHODS OF TEACHING MATHEMATICS IN EDUCATION. In *ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ: АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ТЕОРИИ И ПРАКТИКИ* (pp. 15-17).
4. Рахмонкулова, Н. К. Важность решения математических задач в начальных классах. *Международный журнал инновационных исследований в области науки, техники и технологий*.
5. Рахманкулова, Н. Х. (2021). Исторические данные о числах и количестве. *INTERNATIONAL JOURNAL OF DISCOURSE ON INNOVATION, INTEGRATION AND EDUCATION*, 2(2), 97-100.